

A sebesült Görgei

A Semmelweis Múzeum időszaki kiállítása 2010. december 3-tól 2011. október 2-ig

1849. július 2-án a szabadságharc fővezére, Görgei Artúr tábornok Komárom térségében életveszélyes fejsérülést szenvedett. Egy felrobbanó gránát szilánkjára 12 cm hosszán felszakította fejbőrét, és több ponton átszakította koponyaacsontját.

A sebesülést követő 9. napon Görgei tábornok három hadtesttel, mintegy 25 000 honvéddel elindult Komáromból Arad felé a nyugatról előretörő osztrák és az északról támadó orosz csapatok között a Duna bal partján vonulva. A sebesülést követő 13. napon bevette Vácot, kiverve onnan az orosz előőrsöket. Mire Vácra ért sebe súlyos gennyesedésnek indult, s a sérülést újra fel kellett tární. A sebesülést követő 15. napon fogatról nyeregbe szállt, visszaverte az orosz főerők támadását, és az oroszokat kikerülve Miskolcra, majd Tokajra vonult. A sebesülést követő 26. napon indult az orosz hadsereg teljes arcvonalát ismét megkerülve délnek.

Augusztus 9-én Temesvárnál az osztrák csapatok megsemmisítették azt a hadsereget, amelyikkel Görgeinek egyesülnie kellett volna. Görgei aznap este, a sérülését követő 39. napon ért Aradra. Másnap találkozott Kossuthtal. Augusztus 11-én este nyolc órától Kossuth Görgeit diktátornak nevezte ki, és ő maga a török határ felé menekült. Görgei haditanácsot tartott, amely – a megmaradt három hadtestnek – az oroszok előtti kapitulációja mellett döntött. Augusztus 13-án, délután öt órakor Görgei a sebesülését követő 42. napon Világosnál letette a fegyvert.

A világosi fegyverletétel után Görgei Klagenfurtba került száműzetésbe. 1867-ben tért vissza Magyarországra, és telepedett le Visegrádon. Világos után még 67 évet élt visszavonultan. 1916. május 21-én halt meg Budapesten.

Hogy történt mindez? Kik és hogyan kezelték a tábornokot? Mit tudott tenni az orvostudomány a modern bakteriológia előtti korszakban, az antiszeptikus vagy aszeptikus műtétvezetés, és különösen az antibiotikumok előtti időkben egy nyitott koponyaacsont-sérülést el-

Görgei Artúr portréja

Részlet a kiállításról

szenvedett beteggel? Milyen eszközök álltak a 19. századi orvosok rendelkezésére? Milyen elméleti és gyakorlati orvosi tudás birtokában igyekeztek megőrizni a fővezér életét és cselekvőképességét? Mit állt ki Görgei Artúr?

Kiállításunk egyszerre idézi fel az 1848–49-es forradalom végnapjainak katonai és politikai eseményeit, mutatja be a korszak orvosi, sebészeti tudását, és rajzolja meg a fiatal férfi portréját – szokatlan nézőpontból.